

งานเครื่องจักสาน

กรรมวิธีการจักสานไม้ไผ่

รูปแบบของกรรมวิธีการผลิตและรูปแบบสินค้าถูก ปรับให้สอดคล้องตามความต้องการกลุ่มลูกค้าและผู้ใช้งาน มากขึ้น การผลิตงานหัตถกรรมจักสานของชาวบ้านในอดีต สามารถผลิตได้แบบเบ็ดเสร็จทั้งกระบวนการ ตามความชำนาญเฉพาะตน ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ การทำโครงสร้าง การจักตอก การสาน และการประกอบขึ้นเป็นงานที่สมบูรณ์

วัสดุ / อุปกรณ์การจักสานไม้ไผ่

เครื่องมือในการผลิตหัตถกรรมจักสาน มีการใช้สับ ต่อกันมาแต่โบราณ มีการเปลี่ยนแปลงวัสดุ รูปแบบ บ้างตาม ความต้องการของช่างและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบด้วย

ไม้ไผ่ อาทิ ไผ่สีสุก ไผ่ซาง ไผ่บง ไผ่ตง หรือ ไผ่นวล มีดอีโต้ สำหรับผ่าไม้ไผ่ มีดสำหรับจักตอก มีดสำหรับเหลาขอบ กรรไกร กาว ค้อน ตัวหนีบ พิมพ์ สำหรับขึ้นโครงต่างๆ ตะปู กรรมวิธีการจักสานไม้ไผ่

ขั้นตอนการจักสาน

เริ่มต้นจากการนำไม้ไผ่นวลไปตากแดด 4-5 วัน นำมา ขูดผิวชั้นนอกออกจนเห็นผิวชั้นใน นำมาต้มให้เดือดประมาณ ครึ่งชั่วโมง เพื่อให้ไม้ไผ่ไม่มีความเหนียว

นำตากแดดให้แห้ง ประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้นนำมาผ่าเป็นซี่และจักตอกตามขนาด ที่ต้องการ นำมาซักเลือดให้เส้นตอกเรียบเสมอกันทุกเส้น

นำตอกขนาดที่ต้องการมาขึ้นโครงบนพิมพ์ ขึ้นตามรูป ที่ต้องการ เช่น ตะกร้าทรงเหลี่ยม ทรงกลม สานเป็นลวดลาย ตามที่ต้องการโดยรอบพิมพ์ หากตอกที่สานนั้นแห้งไปให้นำไป จุ่มน้ำเพื่อให้ตอกเกิดความเหนียวทำให้สานง่าย เมื่อสานจนรอบพิมพ์แล้วให้นำงานออกจากพิมพ์ หาก สานงานพวกตะกร้า จะต้องนำไปใส่ซับในอีก 1 ชั้น ตัดเก็บขอบ ให้เรียบร้อย และนำไปเข้าขอบ

นำไม้ไผ่มาผ่าเป็นเส้นยาวความกว้างประมาณครึ่งนิ้ว แฉ่น้ำทิ้งไว้ 1 คืนเพื่อให้ نرم แล้วนำมาตัดใส่พิมพ์ตามขอบของงาน ใช้คลิปหนีบหนีบทิ้งไว้ 1-2 วัน และนำไปติดบนชิ้นงานด้วยการร้อย

หากเป็นงานประเภทกระเป๋าจำเป็นที่จะต้องมีการอัด กันกระเป๋า โดยนำไม้ไผ่ที่สานไว้แล้วเป็นรูปทรงตามที่ต้องการ ตัด กาวร้อนและอัดขอบให้เรียบร้อย งานบางชิ้นที่ต้องการติด หูกระเป๋าให้นำตะปูมาตอกหูกระเป๋าให้ติดกับตัวงาน เก็บรายละเอียดงานให้เรียบร้อย และนำไปตากแดดให้แห้ง

นำไปชุบน้ำมันวานิช ผสมกับน้ำมันสนเพื่อให้ชิ้นงาน สวยงาม เพื่อป้องกันการขึ้นรา ทำให้ผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นมี ความคงทน สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน

งานเครื่องจักสาน

นายเยื้อง ตรีประทุม อายุ 87 ปี

อยู่บ้านเลขที่ 20 หมู่ 2 ตำบลชำผักแพว อำเภอแก่งคอย

จังหวัดสระบุรี 18110

